

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI **BARTOLOMEJ**

ROČNÍK XXV.

ČÍSLO 7

JÚL 2017

Oddych, dovolenka, krásy Slovenska

Námestie piaristov - Trojičná vigília - Novokňaz z farnosti na Zapotôčkoch
Spoznávanie krás Slovenska - Kráčanie v prachu - Genius loci a turistika

Oslava sviatku Najsvätejšej Trojice v piaristickom kostole v Prievidzi, 9. - 10. júna 2017

Objavovanie Najkrajšieho

Pri premýšľaní, čo napísať na úvod tohto letného čísla s témou oddych, dovolenka či krásy Slovenska, ma inšpiroval známy kazateľ Pápežského domu Raniero Cantalamessa. Vo svojej meditácii o hlbšom význame dovolenkového obdobia zdôraznil: „Oddych je dar, ktorý je človeku daný, aby mohol niečo objavovať.“

Raniero Cantalamessa svojim poslucháčom pripomenul správu o stvorení sveta v Knihe Genezis, kde sa okrem iného hovorí, že Boh na siedmy deň odpočíval. Tým nás učí, že je potrebné si odpočinúť. Ďalej hovorí: „Výrazy dovolenka či prázdniny sa týkajú latinského slova *vacare* a to znamená zanechať bežnú činnosť, aby sme sa mohli sústrediť na niečo iné“.

Stotožniť sa s prvou časťou významu tohto slova asi nikto nemá problém. Ved' predsa o tom je dovolenka. Vypnúť z kolobehu povinností, mať viac času pre seba, pre druhých, oddýchnuť si... Ale sústrediť sa na niečo iné? Ako to správne chápať?

V tejto súvislosti páter zdôraznil, že prázdniny či dovolenka predstavujú tie dni roka, v ktorých pozorovaním krásy stvorenia trochu vstúpime do seba a nanovo sa dotkneme podstaty života. Iným slovom, ide o obnovenie vzťahu s koreňom nášho bytia, ktorým je sám Boh.

Kniha Múdrosti nazýva Boha titulom „prapôvodca krásy“ (porov. Múd 13,3). V Bohu má svoj pôvod každá krása. Túto pravdu nádherne vyjadril svätý Augustín vo svojom diele Vyznania, kde píše: „Opýtaj sa krásy zeme, opýtaj sa krásy mora, opýtaj sa krásy rozšíreného a rozptýleného vzduchu, opýtaj sa krásy neba, opýtaj sa týchto vecí. Všetky ti odpovedia: Pozri, aké sme krásne! Ich krása je ich vyznaním. Kto urobil tieto premenlivé krásy, ak nie nemeniteľne Krásny?“

Katechizmus našej viery nás učí, že z poriadku a krásy sveta možno poznať Boha ako pôvod a cieľ vesmíru. (KKC 32) Ako Katechizmus ďalej hovorí, aj keď poznanie Boha z krásy stvorenia je nedokonalé a obmedzené, je to poznanie isté. Považujeme ho za prvé kroky k poznaniu Boha vierou.

A tak práve obdivovanie krásy miest, kde trávim dovolenku, či ľudí, s ktorými tam sme, môžu byť pre nás ideálnou príležitosťou pre hlbšie poznávanie Boha, pre upevnenie či obnovenie nášho vzťahu s ním.

Všetkým vám prajem krásny letný čas a vnímavosť na stopy toho Najkrajšieho, kdekolvek budete oddychovať.

Ján Jáger, kaplán

Blahoželanie

V júni uplynulo 20 rokov od chvíle, ako boli za kňazov vysvätení štyria naši rodáci - diecézni kňazi **Martin Ďuračka**, **Miroslav Klimant** a **Roman Seko** z Prievidze a benediktín **František Huliak** (rehoľným menom Michal) z Prievidze - Necpál. Vo vďačnosti za ich službu im veľa Božích milostí do ďalších rokov vyprosujú veriaci z Prievidze.

Don Michele F. Huliak OSB
s kardinálom Ratzingerom

Zľava Miroslav Klimant, Roman Seko a Martin Ďuračka
počas primičnej sv. omše 29. júna 1997

Piaristická škola sa zapojila do týždňa dobrovoľníctva

Týždeň dobrovoľníctva „Mladí pre Prievidzu“ bol za posledné roky najväčšou dobrovoľníckou aktivitou v meste. Konal sa od 3. do 9. júna 2017 a zapojila sa doň i piaristická škola.

Celkovo sa akcie zúčastnilo všetkých 6 stredných, 5 základných škôl a 6 mládežníckych organizácií v Prievidzi. 763 mladých ľudí odpracovalo v rámci 27 aktivít spolu 1923 hodín. Čistili verejné priestranstvá od odpadu, upratovali školské areály, opravovali športoviská, darovali krv, organizovali kultúrne podujatia, navštívili dôchodcov, deti z detského domova, zbierali knihy a hračky pre sociálne slabšie rodiny, ponúkali prehliadky piaristického kostola, namalovali plot pri rušňovom depe, vstupnú bránu ZŠ Malonecpalská či stenu Komunitného centra. Podujatie vyvrcholilo v piatok 9. júna športovo-zábavným programom na Námestí slobody. Mladí ľudia i týmto spôsobom ukázali, že majú záujem o svoje mesto a dianie

v ňom. Chcú žiť v lepšej Prievidzi a záleží im na nej. Okrem merateľných výsledkov malo podujatie veľký význam i v oblasti prehlbovania medziludských vzťahov a spolupráce.

Text a foto: Mária Mondočková

Názov Námestie piaristov uviedli do života

Na zasadnutí mestského zastupiteľstva v Prievidzi 27. februára 2017 bol schválený doplnok všeobecne záväzného nariadenia mesta Prievidza o určení názvov ulíc a číslovaní budov v meste. Jeho súčasťou bolo aj zavedenie nového pomenovania priestranstva pred piaristickým kostolom.

Slávnosť sa konala 2. júna 2017 v rámci osláv Kalazanského jubilejného roka. V ňom si rehoľa piaristov pripomína 400. výročie svojho vzniku. Návrh pomenovať priestranstvo bol predložený od jedného z obyvateľov mesta. Po diskusii sa samospráva rozhodla nepomenovať námestie podľa niektorého z piaristov, ktorí v Prievidzi pôsobili, ale spojiť názov s celou reholou, rovnako ako je to v iných mestách na Slovensku a v Českej republike.

„Pre mňa je toto pomenovanie úplne prirodzené, pretože piaristi patria do nášho mesta a historicky všetci práve tento priestor vnímajú ako spojený s nimi. Teším sa, že môžem byť pri tom, keď toto námestie získava nové pomenovanie,“ uviedla v príhovore Katarína Macháčková, primátorka mesta Prievidza. Upozornila aj na investičné akcie, ktoré sa v posledných rokoch realizovali v tomto priestore. Pred piatimi rokmi bola kompletne zrekonštruovaná dlažba námestia i celej priliehlej ulice a v roku 2016 sa podarilo aj vďaka dotácii z rozpočtu mesta zrekonštruovať severnú

fasádu Kolégia piaristov. V budúcnosti sa plánuje doplnenie dlažby po soche sv. Jána Nepomuckého i reštaurovanie sochy Panny Márie Immaculaty.

Páter Juraj Ďurnek, provinciál rehole piaristov na Slovensku, vo svojom príhovore prítomných previedol históriou pôsobenia rehole v Prievidzi. Upozornil na viacerých piaristov, ktorí na hornej Nitre pracovali a dosiahli mimoriadne výsledky. Poďakoval sa tiež všetkým, ktorí sa pričínili o úspešnú realizáciu rekonštrukcie severnej fasády Kolégia piaristov.

Text: Alojz Vlčko
Foto: Jakub Masár

Trojčná vigília u piaristov

Tohtoročná oslava sviatku Najsvätejšej Trojice v piaristickom kostole v Prievidzi sa začala netradične už v piatok 9. júna. Po svätej omši a tradičných piatkových chválach so skupinou Heartbeat nasledovalo netradične veľkolepé agapé pre všetkých zúčastnených - tak, ako sa na „hody“ patrí.

Medzitým v kostole pokračoval program - aj s ohľadom na prebiehajúcu Noc kostolov - celonočná adorácia. Tiché i chválové uctievanie Najsvätejšej sviatosti oltárnej prebiehalo až do začiatku večernej - vigílny sv. omše, ktorú celebroval o. Ondrej Chvala - tajomník Rady pre mládež a univerzity KBS. Večerný program po svätej omši pokračoval hudbou, tancom i divadlom s biblickým posolstvom o tom, že niet sa čoho báť; Ježiš

je, ktorý je - a je tu s nami. Vigíliu sviatku Najsvätejšej Trojice uzavrela modlitba chvál so skupinou Godknows.

Organizátori zo Spoločenstva Piar sa radovali z bohatej účasti. Dúfajú, že ľudia si odniesli v srdciach hlboké posolstvo týchto sviatočných dní a zároveň sa na nich tešia zas opäť rok.

Text: Miroslava Rosáková
Foto: Lucia Turčanová - str. 2

Turíce slávil u piaristov ďalší vzácny hosť

Páter Stanislav Bujdák SchP, riaditeľ Piaristického gymnázia Jozefa Braneckého v Trenčíne a zástupca provinciála rehole piaristov, slúžil ako hosť v rámci Kalazanského jubilejného roka svätú omšu v nedeľu 4. júna o 9:30 hod. v Kostole Najsvätejšej Trojice v Prievidzi.

Vo svojej kázni poukázal na zvláštne postavenie Ducha Svätého v Najsvätejšej Trojici a jeho tajuplnosť pre naše vnímanie. Zdôraznil tiež Ježišove slová: „Vy ho poznáte, veď zostáva pri vás a bude vo vás.“ (Jn 14, 17) Vysvetlil, že pociťovať prítomnosť Ducha Svätého znamená uvedomovať si jeho pôsobenie, otvoriť sa jeho vplyvu, riadiť sa jeho inšpiráciou a dovoliť, aby bol pôvodcom všetkého nášho konania.

Pôsobenie Ducha Svätého priblížil pomocou obrazu manželstva, keďže láska man-

želov nie je len súčtom mužovej lásky k manželke a ženinej lásky k manželovi, ale je posvätnou skutočnosťou, ktorá ich spája v jednotu a pritom je niečím viac. „A tak môžeme povedať, že aj láska, ktorá spája Otca so Synom, je viac než láska Otca k Synovi a láska Synova k Otcovi. Je tretou skutočnosťou, v ktorej Otec a Syn sú jedno. Otec a Syn sú jedno srdce a jedna duša a toto spoločné srdce je Duch Svätý. On zároveň prejavuje ten kolobeh lásky medzi Otcom a Synom. Je láskou, ktorá prúdi z vnútra Najsvätejšej Trojice von. Láskou, ktorá tvorí, zdieľa sa, je otvorená úplne bez hraníc.“

Poukázal aj na to, že premena chleba a vína na Kristovo Telo a Krv je dielom Ducha Svätého, ktorý je sám Boh, a tiež zosobnená otvorenosť, lebo necháva Lásku prúdiť ďalej k nám. „A kde pôsobí Duch, tam vzniká spoločenstvo. Tak je tomu vo vnútri Najsvätejšej Trojice. A tak je tomu aj medzi nami. Aj medzi nami totiž platí, že pravá láska je dávať, prijímať a nikdy neklásť hranice.“

-ms-, Foto: Štefan Kollár

Rosnička potešila pátra Jána v Nitre

Turíce, slávnosť zoslania Ducha Svätého, boli tento rok dňom, kedy deti zo speváckeho zboru Rosnička navštívili starobylú Nitru. V nedeľu 4. júna svojím spevom potešili nielen nitrianskych veriacich, ale aj pátra Jána Lichtnera SchP, prezývaného Janko Sniečko.

Po odspievaní detskej svätej omše ochutnali Rosničkári dobrú nitriansku zmrzlinu a vyskúšali si i atrakcie v mestskom parku pri príležitosti Dňa detí. Vydarenú akciu zakončili poďakovaním dobrému Bohu za starostlivosť a ochranu na ich výletnej ceste.

Text a foto: Ján Hríb SchP

Štvrtáci strávili týždeň v škole v prírode

V tretí májový týždeň - od 15. do 20. mája - pobudli štvrtáci z Piaristickej základnej školy F. Hanáka v Prievidzi na chate U Daniela v Repišti uprostred Štiavnických vrchov. Počas pobytu v škole v prírode navštívili i hrad Marcus, historické mesto Banská Štiavnica, banské múzeum v prírode, kúpeľnú dedinku Sklené Teplice a mnoho iných pekných lokalít v okolí. Krásna jarná príroda a veľké množstvo zážitkov sa stali dôvodom na radosť i vďačnosť dobrému Bohu za tento príjemne strávený čas.

Text a foto: Ján Hríb SchP

Usmernenie k uverejňovaniu spomienok a blahoželaní

Naši čitatelia majú pravidelne záujem o uverejnenie spomienok a blahoželaní v našom časopise. Aby bolo jasné, ako a kam sa s takýmito požiadavkami treba obracať, vydávame našim čitateľom toto usmernenie.

Ak chcete uverejniť svoje spomienky alebo blahoželanania, doručte text a fotografiu v čase úradných hodín na Farský úrad, alebo ich vhod'te do poštovej schránky na fare. Prosím, vždy uved'te aj telefonický kontakt na vás, aby sa mohla redakcia s vami v prípade potreby spojiť. Samozrejme, texty spomienok či blahoželaní je

možné poslať i elektronicky, a to na adresu redakcie bartolomej@farapd.sk. Redakcia si vyhradzuje právo výberu a úpravy príspevkov. Za uverejnenie spomienok a blahoželaní poplatky nevyberáme. Budeme ale radi, ak náš farský časopis podporíte dobrovoľným príspevkom.

-red-

Spomienka

Dňa 8. júla uplynuli tri roky, čo nás navždy opustila láskavá manželka a matka **Anna Mišíková**.

S láskou a úctou si na ňu spomínajú manžel, dcéra a syn s rodinami. Aj vy, ktorí ste ju poznali, venujte jej, prosím, tichú spomienku.

Novinky z piaristickej školy

Biblia očami detí

Aj v tomto školskom roku sme sa zapojili do tejto obľúbenej výtvarnej súťaže. Za školu sme poslali 11 prác, z ktorých ocenených bolo v Banskobystrickej diecéze 7. Naša škola tiež získala titul „najúspešnejšia škola“. Ocenené boli práce týchto detí: Juraj Činčura, Dominika Vrábelová, Emma Tušková, Dominika Kulichová, Kristína Turanská, Katarína Keratová, Adela Polanská.

Prijatie Jakuba u pani primátorky

19. 6. 2017 sa Jakub Struhačka, žiak 7.A triedy našej piaristickej ZŠ, zúčastnil v obradnej miestnosti Mestského domu v Prievidzi slávnostného prijatia najúspešnejších žiakov škôl primátorou mesta Prievidza. Jakub vyniká najmä v spoločenských vedách, je úspešným riešiteľom dejepisnej i geografickej olympiády.

Prváci z Cypru poslali našim prvákovi listy

Tento mesiac mali naši prváci veľkú radosť. Kamaráti z Cypru im odpovedali na listy, ktoré im nedávno poslali. Každý žiak dostal list, ktorý bol písaný v gréckom aj anglickom jazyku. Listy boli doplnené milými ilustráciami. Výmena listov sa konala vďaka mobilite pedagogičiek z Cypru na našej škole. Deti sa týmto spôsobom znovu presvedčili o tom, že vyučovanie angličtiny je pre nich veľmi dôležité, pretože listom v gréckom jazyku vôbec nerozumeli.

Súťaž o grafické návrhy

Grafici prvého, druhého a tretieho ročníka medzi sebou súťažili o najlepšie návrhy loga, plagátu a pozvánky pre potreby detského letného tábora organizovaného farnosťou Prievidza-Zapotôčky. Žiaci preukázali kreatívneho ducha a animátori mali pri výbere víťazných návrhov ťažkú úlohu. Návrhy sa použijú pri propagácii, ale aj počas samotného tábora. Aj vďaka tejto súťaži majú žiaci odboru grafik digitálnych médií možnosť vidieť konkrétne ovocie ich práce, ktoré nezostáva uložené len na disku počítača. Za spoluprácu ďakujeme farnosti Prievidza-Zapotôčky.

Medzinárodné finále súťaže Spievam po francúzsky

Naša študentka Viktória Granecová (3.G) sa po víťazstve v regionálnom kole v Žiline zúčastnila národného finále „Spievam po francúzsky“ v Banskej Bystrici. So svojou piesňou zvíťazila v kategórii od 14 do 17 rokov, získala cenu mesta a už po tretíkrát za sebou postúpila do medzinárodného finále. To sa konalo v Budapešti dňa 23. 6. 2017 a Viktória na ňom získala neuveriteľné 2. miesto. Viktórii srdečne gratulujeme a želáme veľa ďalších úspechov.

Pripravila: Zuzana Škrinárová

Viest' snúbencov po ceste prípravy na manželstvo

(Pápežský dokument o rodine Amoris Laetitia - 5. časť)

„Blízka príprava, ako aj dlhšie sprevádzanie musia byť zamerané tak, aby snúbenci svadbu nevideli ako ukončenie cesty, ale aby manželstvo prijali ako povolanie, ktoré ich posúva vpred, so silným a realistickým rozhodnutím zdolávať spolu všetky skúšky a ťažké okamihy. Predmanželská i manželská pastorácia musí byť predovšetkým pastoráciou puta, do ktorého sa vnášajú prvky napomáhajúce tak dozrievaniu lásky, ako aj prekonávaniu ťažkých okamihov.“ (AL 211)

Pápež František sa v šiestej kapitole AL venuje niektorým pastoračným výhľadom. Zameriava sa na problematiku predmanželskej prípravy, ale aj sprevádzania manželov v prvých rokoch manželstva. V tomto čísle chcem upriamiť pozornosť práve na predmanželskú prípravu.

Aktuálny model prípravy na manželstvo bol zavedený už v roku 1930 na základe exhortácie Pia XI. *Casti connubi* (O kresťanskom manželstve). V nej bola príprava rozlišovaná na vzdialenú a bezprostrednú. Sv. Ján Pavol II. v exhortácii *Familiaris consortio* (O úlohách kresťanskej rodiny v dnešnom svete) rozlišuje prípravu na vzdialenú, blízku a bezprostrednú.

Vzdialená príprava - dovoľím si povedať, že mnohí ľudia idú do vzťahu ako mentálne nedospelí. Istotne má na takomto stave podiel aj výchova, keď mladí majú doma kompletný servis. Preto je dôležitá zodpovedne dlhá príprava, lebo do manželstva sa treba pripravovať po celý pred-

chádzajúci život. Na tom majú mať podiel predovšetkým rodičia. Svoje deti by mali od samého začiatku pripravovať za ženíchov a nevesty. Je zrejmé, že mnohí mladí majú iba romantické predstavy, a potom sú prekvapení z toho, na čo všetko treba pri vzťahu pamätať.

Blízka príprava - model prípravy, ktorá momentálne funguje aj v našom dekanáte podľa formátu, ktorý vydala Rada KBS pre rodinu. Avšak môže sa stať, že blízka nahradí tú bezprostrednú, čo by neprinieslo dlhodobé očakávané ovocie. Kurz blízkej prípravy sa líši od bezprostrednej hlavne tým, že ho tvorí menšia skupina snúbencov, pravidelne sa stretávajúca počas jeho celého trvania, v atmosfére dialógu, priateľstva a modlitby. Počas týchto stretnutí snúbenci v prítomnosti povereného kňaza prežívajú spoločenstvo počas slávenia Eucharistie a zároveň sa stretnú v počúvaní a v dialógu so svedectvom života kresťanských manželov.

Bezprostredná príprava - čo si pod ňou predstaviť? Dôležité je to, aby budúci manželia a rodina nestratili kontakt so svojím kňazom, pretože niektoré páry absolvujú prípravu mimo svojej farnosti. Manželia by nemali úplne nahradiť kňaza v príprave na sviatosť. Neraz prevláda názor, že kňazi nemajú právo miešať sa manželom do ich manželstva. Nie je to však pravda, pretože istá úloha je im vlastná a nezastupiteľná.

Text: Miroslav Turanský
Foto: Elena Blašková

Dnes na slovíčko s novokňazom Martinom Mihálom

Zveril som svoje povolanie sv. Rite

Novokňaz z farnosti Prievidza-Zapotôčky, Martin Mihál, pochádza zo 4 detí. Má jedného brata a dve sestry. Narodil sa Eve a Jozefovi Mihálovcom 18. marca 1983 v nemocnici v Zlatých Moravciach.

Neskôr sa rodina Mihálová presťahovala do Prievidze, kde Martin po vychodení základnej školy študoval na SOU Falešníka. Už tam sa ho v srdci začal dotýkať Pán. No on vzdoroval...

Po ukončení strednej školy odišiel na vysokú školu do Trenčína, kde sa venoval odboru špeciálna technika - konštrukcia a výroba zbraní. Vysokoškolské štúdium ukončil v roku 2009. Od roku 2006 študoval aj externe teológiu a v roku 2011 nastúpil na formáciu v Badíne.

▪ Martin, aké boli tvoje cesty v povolani ku kňazstvu?

Začali sa rozvíjať počas štúdia na strednej škole. Ale bol to boj. O svojom povolaní som sa veľa rozprával s kňazmi a rehoľnými sestričkami.

▪ Ktorý kňaz bol pre teba dôležitý na tvojej ceste?

Ondrej Cebo a Maroš Milo. Z prednášajúcich počas štúdií ma veľmi oslovil Janko Kuneš.

▪ A zo svätcov?

Keď mi bolo úzko, bol mi blízky Ján Mária Vianey.

▪ Hovorievaš, že sv. Rita je rýchla. Čo tým máš na mysli?

Keď som bol na púti v Ríme s Marošom Milom, zveril som svoju cestu povolania sv. Rite. Je ozaj rýchla. Po púti som mal vo veci jasno. Už len bolo potrebné vybaviť prijímací pohovor do seminára u Mariána Bublinca a bolo... Rodičia moje rozhodnutie prijali s radosťou.

▪ Čo si najviac vážiš na mame?

Jej starostlivosť o deti. Už ako dieťa som býval chorý. Moji rodičia nevedeli,

či prežijem. Mame som za jej starostlivosť veľmi vd'ačný.

▪ A čo si najviac vážiš na otcovi?

Jeho pracovitosť.

▪ Kedy ti bolo v živote najt'ažšie?

V prvom ročníku seminára. Potom prišli prázdniny... A Pán veci vyriešil, za čo mu d'akujem.

▪ Aký bol tvoj život v seminári?

Bohoslovci ma s láskou prijali medzi seba a mám odtiaľ veľa dobrých priateľov.

▪ Aká bola tvoja diakonská prax?

Bol som vo Veľkom Krtíši. Myslím si, že diakonská prax nás - farníkov i mňa - veľmi obohatila. Tešil som sa z farníkov, ktorí sa dokázali obetovať pre službu vo farnosti. Mal som aj skupinku birmovaných, ktorí ma v mnohom prekvapili. Prišli mi aj na kňazskú vysviacku. Sú to dobrí farníci. Budem na nich rád spomínať.

▪ Aký je tvoj najkrajší zážitok?

Prvá svätá omša po kňazskej vysviacke 17. júna 2017. Svätí ma otec biskup Mons. Marián Chovanec v Katedrále sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici.

▪ Máš svoj obľúbený citát?

Citát od sv. Terézie z Kalkaty: „Modli sa,

ako keby všetko záviselo od Boha, a rob, čo môžeš, ako keby všetko záviselo od teba.“

▪ **Čo ťa v živote ešte oslovilo?**

Keď som v roku 2009 ukončil školu, pol roka som učil v Žiari nad Hronom. Zaujímavá bola i práca v kníhkupectve Lúč v Prievidzi. Tento čas mi dal veľa dobrých skúseností.

▪ **Mal si pred odchodom do seminára nejaký vzťah?**

Áno, mal. Tento vzťah mi pomohol v rozhodovaní sa na ceste ku kňazstvu. Svoj život som sa rozhodol darovať Bohu.

▪ **Tešíš sa na nové pôsobisko v Partizánskom?**

Neviem síce, čo budú odo mňa očakávať farníci, ale ja sa teším.

S úctou ďakujeme za rozhovor.

Anka G. Vavrová a Mária Melicherčíková

Foto: Martin Mičko

Redakcia Bartolomeja vyprosuje novokňazovi Martinovi Mihálovi do jeho služby veľa Božích milostí, pevné zdravie, dobrých farníkov a najmä nehasnúcu lásku k Bohu, ktorému zveril svoj život.

Martin Mihál je prvý Slovák, ktorý žije s moderným bezkovovým kardiostimulátorom a môže s ním absolvovať i vyšetrenie magnetickou rezonanciou. Zároveň je tretím takýmto pacientom na svete. Predtým ho srdce trápilo 4 roky. Po operácii v Banskej Bystrici prežíval v tichej modlitbe na lôžku ťažké chvíle. Ale Boh bol s ním. Takto si Martin razí cestu k Nemu so špeciálnym motorom...

Dnes na slovíčko s režisérom, scenáristom a cestovateľom Pavlom Barabášom

Krása prírody prebúdza vášeň pre hľadanie

Režisér, scenárista a cestovateľ Pavol Barabáš (57) má na svojom konte mnoho ocenení z celého sveta. Je držiteľom prestížnej ceny Grand Prix za svetový prínos a kameramanskú prácu v dokumentárnom filme s vysokohorskou, horolezeckou a objaviteľskou tematikou v extrémnych častiach sveta, ktorú mu udelila Medzinárodná aliancia horských filmov. Pre rodáka z Trenčína, ktorý spoznal zblízka rozmanité krásy sveta (jeho dokumentárne filmy sú dostupné na stránke www.k2studio.sk), však stále skrýva najkrajšie poklady práve Slovensko.

▪ Cestujete veľa po Slovensku aj po svete, a tak viete ohodnotiť slovenské krásy bez toho, aby vás zaslepovala láska k „domovu“. Ktoré miesta na Slovensku by ste vy osobne navrhli navštíviť zahraničným turistom?

Keď sa vrátim z nejakej expedície - či už z polárnych oblastí alebo džungle, vždy

si vybehnem na nejaký kopec, pozriem do dolín a cítim pritom vždy radosť, že som sa narodil práve tu. Máme ešte stále krásne lesy i hory, dostatok kvalitnej vody, máme štyri ročné obdobia. Krajina poskytuje mnoho zaujímavých miest i zákutí, ktoré sa môžu dostať zahraničnému návštevníkovi pod kožu. Pocity

z nich však dotvárajú ľudia, ktorých na ceste Slovenskom stretnú. A tie môžu byť rozdielne. To platí aj opačne, keď sa my vydáme niekam do zahraničia.

▪ **Mohli by ste poradiť aj Prievádzanom, kde po okolí povodiť zahraničné návštevy?**

Už ako malý chlapec som pravidelne chodil na Klak. Okrem obligátnej návštevy Bojnického zámku by som odporučil túto vychádzku s pekným výhľadom. Odtiaľ je to už len skok do Čičmian. A keď sa tam vyberiete koncom septembra na stretnutie fujaristov, o celoživotný zážitok máte postarané.

▪ **Čo pre vás osobne znamená výraz „krásy Slovenska“?**

Nielen krajina vie byť krásna. Podstatná je esencia, ktorú jej dodajú ľudia. Svojou prácou, umením, pôsobením vytvoria atmosféru, ktorá dodá miestu nezameniteľnú pečať. Spomeniem Banskú Štiavnicu, kde toto fluidum je zo slovenských miest asi najvýraznejšie.

▪ **Máte nejaké vlastné prania, ako by sa Slovensko mohlo stať krajšou krajinou?**

Skrášľovať môžeme len to, čo máme radi. Je dôležité stále dávať impulz, vytvárať lepšie prostredie na ulici, vo svojom okolí, v krajine. Len tak získavame k nej vzťah. Musíme ísť príkladom, hlavne našim deťom.

▪ **Ľudia zvyknú hovoriť, že v horách alebo v prírode sa cítia byť „bližšie k Bohu“. Ako - podľa vás - pobyť v prírode oslovuje či prebúdza duchovnú stránku človeka?**

Hory učia hľadať. Je to dialóg človeka s prírodou a poznanie seba, zápas tajomný a plný vášne. Sú rozličné odpovede na otázky, ktoré nám kladú hory. Prečo?! Nijaká z nich nie je vyčerpávajúca. Vždy

ostáva kdesi na okraji čosi nedopovedané, pásmo ticha. Obsahom tejto odpovede je pre mňa jedno slovo - mystérium. Mystérium strhujúce a vzbudzujúce hrôzu i jasné ako slnko po daždi. Vlastne vtedy, keď na vlastnú otázku, prečo chodíš do hôr, nevieš odpovedať a si vnútorne zmätený, podávaš dôkaz, že hľadáš. A to hľadanie je už nájdením. Mnohí sme odsúdení na takéto hľadanie.

▪ **Je o vás známe, že máte dlhodobo osobitný vzťah k Vysokým Tatrám a rád sa tam vraciate. Je okrem nich iné miesto vo svete, ktoré sa z nejakého dôvodu stalo vašou „srdcovou záležitosťou“?**

Vo svete? Hm, tak poľské Vysoké Tatry. Možno kvôli tomu, že Poliaci si viac vážia a strážia horalskú tradíciu.

Za rozhovor ďakuje Mária Suríková
Foto: archív Pavla Barabáša a autorka

Štyri tipy na spoznávanie krás Slovenska

V jednej piesni sa spieva: „Netúž poznávať cudzinu, pokiaľ nepoznáš otčinu.“ Má to čosi do seba. Po páde železnej opony a zavedení bezstarostného cestovania po Európe v rámci takzvaného „Schengenu“ stále častejšie nakúkame do zahraničia. Je skvelé, že sa môžeme pozrieť inde, učiť sa a inšpirovať. No pritom je faktom aj to, že niektorí málo poznáme to, čo máme doma. Možno práve toto leto je príležitosťou to zmeniť. Vydať sa za poznaním našej nádhernej vlasti. Pripravili sme štyri tipy k spoznávaniu krás Slovenska.

Navštívte kalváriu

Ak je niečo pre Slovensko typické, okrem iných vecí sú to kalvárie. V našej malej krajine ich máme obrovské množstvo. Blogger Miroslav Lisinovič po slovenských kalváriách už niekoľko rokov putuje a vždy pridá na internet fotografie a krátky text. Vydal už 199 pokračovaní svojich blogov, ktoré nájdete na www.lisinovic.blog.sme.sk. Čo tak vydať sa práve na niektorú z krásnych slovenských kalvárií? Sú príjemným miestom pre osobnú pobožnosť alebo rozjímanie, ale budú aj skvelým cieľom víkendového výletu s deťmi. A ak si nebudete vedieť z úctyhodného „katalógu“ pána Lisinoviča vybrať, odporúčam návštevu unikátnej barokovej Banskoštiavnickej kalvárie. V posledných rokoch sa úspešne obnovuje a je stále krajšia. Škoda by bolo ju nenavštíviť.

Banskoštiavnická kalvária je unikátny komplex vybudovaný v rokoch 1744 - 1751 v barokovom štýle. Jej iniciátorom bol jezuita František Perger. Foto: www.kalvaria.org

Na výlet vlakom

Železničná spoločnosť Slovensko zabezpečuje od 17. novembra 2014 na základe rozhodnutia Vlády SR bezplatnú prepravu pre vybrané skupiny obyvateľstva. Prečo to nevyužiť na to, aby sme spoznali našu krásnu domovinu? To, že zadarmo môžu cestovať deti a mládež, a zároveň seniori, vytvára skvelé predpoklady na spoločný viacgeneračný rodinný výlet vlakom. Deťom sa isto budú rátať napríklad tunely medzi Handlovou a Hornou Štubňou. Alebo skúste výlet do Nitry či Topolčian. Ak sme vás ešte nepresvedčili, tak pripomíname, že mnohé nové vozne sú pohodlné, klimatizované a niektoré majú aj WiFi internet.

Železnice Slovenskej republiky ponúkajú na prepravu moderné vlakové súpravy.

Pútnické miesta

Slovensko je ako stvorené aj na putovanie. Na to, aby sme sa vydali do ticha a samoty, popremýšľať a spojiť to s trochu námahy, netreba cestovať do za-

hraničia. Pútnických miest na Slovensku sú desiatky. Kliknite si na internete na stránku www.putnickemiesta.sk. Nájdete tam mapu pútnických miest aj praktické informácie o púťach. Filtrovať si ich môžete podľa diecéz alebo krajov. Je len na vás, či sa potom rozhodnete pre tradičnú fatimskú sobotu na Starých Horách, inú organizovanú púť v Levoči, alebo sa vydáte niekde inde na tiché putovanie osamote, prípadne vo dvojici. Možno práve počas tohto leta sa Boh chce dotknúť vášho srdca na púti.

Príjemným pútnickým miestom je napríklad Turzovka. Na snímke je náš farník Tomáš Tines, ktorý ju nedávno navštívil s rodinou. Foto: Archív Tomáša Tinesa

Týždňový výlet

Viacerí moji známi sa na Facebooku v uplynulých rokoch pochválili fotkami a zážitkami z týždňového výletu po Slovensku, pre ktorý sa rozhodli namiesto zvyčajného pobytu pri mori. Je to skvelá inšpirácia na netradičnú a nezabudnuteľnú dovolenku. Ak už viete, že niekam

Bazilika minor svätého Kríža v Kežmarku je neskorogotický rímskokatolícky farský kostol postavený v rokoch 1444 - 1498 na mieste staršieho farského kostola, ktorý v roku 1443 vyhorel. V roku 1998 bol vyhlásený za basilicu minor. Foto: Wikipedia

chcete v lete ísť, namiesto hľadania inzerátov zahraničných zájazdov vyrazte aj vy na veľký výlet po Slovensku. Zohnať jednoduché ubytovanie nie je dnes žiadny problém. Prepraviť sa prakticky kdekoľvek zasa môžete autom s celou rodinou. Spoznávať domovinu je krásne. Vlkošinec, Tatry alebo Spišský hrad sú „povinné jazdy“. Pri plánovaní ale hľadajte aj perly, ktoré nie sú také známe. Napríklad krásne kostoly, v ktorých ste možno nikdy neboli. Do pozornosti dávame napríklad chrámy v Kežmarku, Bardejove, Košiciach, Spišskej Kapitule, ale i v Trnave, Nitre či Šaštíne.

Alojz Vlčko

Zákutia dýchajúce krásou

Mnohí z nás túžia počas dovolenky navštíviť nie miesta preplnené davmi, ale skôr objavovať zákutia, o ktorých len málokto tuší. Na Slovensku je takýchto „zákutí“ nespočetne veľa. A mnohé z nich dýchajú nielen krásou, ale i duchovnom.

Pár takýchto miest, dostupných aj z nášho mesta v rámci jednodňového výletu, sme sa vám rozhodli predstaviť - a možno vás tak trochu i inšpirovať, čo počas leta navštíviť.

Krížová cesta v Terchovej

Keď sa povie slovo Terchová, v mysli sa človeku určite vynoria folklórne slávnosti či plechová socha Jánošíka. Málokto však už tuší, že v Terchovej sa nachádza jedna z najmladších krížových ciest na Slovensku. Vytvorená je len z kameňa a skla a s návštevníkmi tohto miesta komunikuje prostredníctvom symbolov.

Ako sa k nej dostať? V Terchovej treba ísť smerom od kostola na Družstevnú ulicu (je na nej napr. penzión Malá

Fatra) a na jej konci odbočiť doľava na lúky, prejsť kusok po cyklotrase a potom opäť odbočiť doľava k prvému zastaveniu (treba sa dobre pozerať, prípadne spýtať miestnych obyvateľov, aby ste ho zbadali).

Odmenou za krátku prechádzku smerom do kopca vám bude nielen 14 moderných podôb zastavení, ale i nádherný výhľad na celú Terchovú, ktorú budete mať z vrchu Oravcové, kde sa krížová cesta nachádza, ako na dlani.

Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici

Rotunda svätého Juraja sa nachádza v horách nad obcou Nitrianska Blatnica. Postavená bola v románskom slohu pravdepodobne v prvej tretine 9. storočia. Dá sa k nej dostať priamo z obce po zelenej turistickej značke. Časť cesty kráčať lešom, takže sa môžete ukryť pred horúcimi slnečnými lúčmi.

O rotundu sa stará Občianske združenie Rotunda Jurko, ktoré sa snaží o jej rekonštrukciu i zveľadenie okolia. V prípade, že budete mať šťastie, môžete tam nájsť niektorého z jeho členov, ktorý vás vpustí aj do vnútra rotundy a povie vám čosi o jej histórii.

Z rotundy sa dá potom pokračovať nie príliš strmým stúpaním na vrch Marhát (748 m n. m.). Na jeho vrchole je postavená 17 m vysoká rozhľadňa, čiže sa opäť môžete pokochať výhľadom do širokého okolia.

Trlenská dolina v Ružomberku

Veľmi navštevovaným miestom v okolí Ružomberka je Vlkolíneec. Stačí sa vybrať smerom k nemu, zaparkovať a potom sa vydať opačnou stranou - a po krátkej chôdzi objavíte chatu jezuitov v Trlenskej doline. Začali ju budovať v roku 1936 a na rekreačné účely (tábory, duchovné cvičenia) slúži dodnes.

Do kaplnky v chate priniesli jezuiti v roku

1936 priamo z Ríma obraz Panny Márie Snežnej. Odvtedy sa tu konajú mariánske púte. V skale pod chatou zas vybudovali lurdskú jaskynku, v ktorej je umiestnená socha Panny Márie a sv. Bernadety.

Keď sa nabažíte ticha a pokoja v tejto doline, môžete zamieriť trebárs ešte i do už spomínaného Vlkolínca. Rátajte však s tým, že tam bude rušnejšie.

Socha Krista v Kline

Ak plánujete počas leta navštíviť Oravu, zaujímavosťou by pre vás mohla byť i najvyššia socha Krista na Slovensku, ktorá stojí na vrchu Grapa nad obcou Klin (nachádza sa hneď za Námestovom) a má výšku 9,5 m. Socha je kópiu slávnej brazílskej sochy Krista v Rio de Janeiro a bola vytvorená miestnym ľudovým majstrom. Kľáči pred ňou i socha sv. Jána Pavla II.

K soche sa dá dostať pešo priamo z dediny, ale pre tých, ktorým sa nechce príliš kráčať, sa parkovisko nachádza i v jej blízkosti. Upravené je aj okolie sochy - nachádzajú sa tu lavičky, množstvo kvetov, kaplnka milosrdenstva či zastavenia križovej cesty. Výhľad od sochy smerom na Oravskú priehradu a neďaleké Poľsko je naozaj krásny.

Pripravila: Petra Humajová

Foto: Petra a Martina Humajové

Kráčanie v prachu

Auto sa rozbehlo do kopca, míňame vínne pivničky a cesta starne. Prestáva si pamätať poslednú údržbu. Kamene odfrkujú od kolies do zarastenej húštiny napravo aj naľavo.

Pod mohutným jaseňom na križovatke, ktorá delí cestu vodvoje, stojí malá kaplnôčka sv. Urbana. Vystupujem z auta a automaticky smerujem k Urbankovi. Pod rukou cítim drsnosť omietky na pieskovci, ktorá mi detské kolená pichala, že až... Ale vždy sme klakli. „Svätý Urbanko, daj nám hrozienu. Keď aj kyslé bude, len nech veľa bude.“ Vymeniť vodičku vo vázičke, vložiť čerstvé poľné kvietky, a keď kvitli, aj ružičku, ľaliu či neskôr i modernú gladiolu z predzáhradky...

Po niekoľkých metroch sa asphalt celkom stráca a za autom sa dvíha kúdol prachu. Vo svojom vnútri mám túžbu vystúpiť a pokračovať jemným prachom pešo. Mať ho znova v sandáloch, v očiach. „Marka, dvíhaj nohy, nepráš.“ Zašuchotal prach v mojej hlave... Keby som otvorila okno, poškriabali by ma trnky ako kedysi bodkovanú červenú sukňu a holé nohy. Stojíme. Dívam sa pred seba a spoza mierneho kopčeka sa začína vynárať vinica, rady stromov a prázdne, neobrobe-

né, zarastené políčka. Kríky, kedysi obťažkané pôlkami a ríbezlím až po zem, už tu nie sú. Blúdím očami po vyvrátených koloch viniča, poľahnutých prútoch a stíska mi srdce nad tým pohľadom. Túto bol môj rad, ktorý sa pod malou motýčkou lúčil s burinou. Hneď pod druhým voňali jahody, teda skôr jahôdky. Nikdy nedorástli do riadnej veľkosti. Niet tu vody, nezažili inú okrem Božej krhly. Je mi voľajako horúco. Asi nie celkom zo slnka, ale nohy ma nesú na miesto v hlbokkej medzi, kde ma na plachte čakala fľaška s vodičkou a vysoká tráva sa okolo mňa a starkej na obed zavrela ako strecha. Vzduch vonia horko. Možno orechmi, možno palinou, možno len hrčou spomienky v krku. Medze niet. Zarástla šípmi, trnkami a plánkami. Oči hľadajú najsladšiu jabloň široko-d'aleko. Vedľa susedovho jedlého gaštanu sa mi do nosa derie známa vôňa, pripomínajúca maľiny a ruže dokopy. Tu je - kamarátka z detstva. Skláňa ramená a ponúka vari posledné červené poklady. Všetka melanchólia sa vytráca ako para a späť je pokoj detstva a istoty starkinej lásky. Ešte niekoľko pohľadov kdesi „na Maďary“ v dialke a odchádzame. V aute počujem chrúmanie jabĺčok, v hlave mám z toho riadny rachot, a možno je to zo znovu bežiacieho filmu živých spomienok. Kolesá trocha dlávia už takmer suchú lúku, ktorá mi naplňala zásterku štáveľom na polievku. Späť na zaprášenú cestu. Žmurkám na Urbanka, na pivničky, žmurkám a robím si prievan, čo vari vysuší to neodbytné mokro... Vstupujem pomaličky, úplne potichu do kostola. Nohy mi oťažievajú a prirastajú pri spovednici na „mojom“ mieste. Neviem sa vynadívať. Oči mi blúdia po novej maľovke, čistých sochách a hlavne soche patróna, sv. Bartolomeja. Krásna, nová realita. Tu sa zjavila hranica môjho dnešného detstva. Mám chuť zašepkať starkej do ucha: „Pozri na tú nádheru!“ Nezašepkám. Poviem. O chvíľu na cintoríne...

Text: Mária Melicherčíková

Foto: Pavel a Mária Melicherčíkovci

Genius loci a turistika

Pojem Genius loci, ktorý pochádza zo starej mytológie, v ktorej označoval ducha ochraňujúceho nejaké miesto, dnes slúži na vystihnúť určitej atmosféry miesta, jeho osobitných črt a povahy väzieb, ktoré spájajú ľudské spoločenstvo s priestorom, ktorý obýva, do jedného celku zahŕňajúceho aj historický čas života tejto skupiny. Život ľudí je nevyhnutne prepojený s priestorom a dejinami, a podoby tohto prepojenia, ktoré sa v danom okamihu podieľajú na genius loci, závisia od ľudských postojov a vplývajú na to, ako toto miesto vnímajú (a ako sa voči nemu správajú) jeho obyvatelia aj návštevníci.

Priestor

Keďže ľudia sú aj telesnými bytosťami, **priestor je pre náš život nevyhnutný a jeho kvalita životne dôležitá**. Klíma, potrava, nerastné bohatstvo a ďalšie zdroje, ktoré nám životné prostredie ponúka, zákonite vplývajú na spôsob života ľudských skupín, niektoré ich telesné vlastnosti aj skupinovú organizáciu či podstatu ich ekonomiky. Jeho tvar (hory, rieky, moria, púšte) zase často vytvára prirodzené hranice medzi skupinami (regiónmi, štátmi, civilizáciami). Hoci dejiny ľudskej kultúry zvykneme považovať aj za dejiny narastajúcej moci človeka nad prírodou, ukázalo sa, že táto moc je síce prirodzená, ale uplatňovaná do veľkej miery bezohľadne a škodlivo voči prírode, a tým aj voči budúcim generáciám ľudí.

V súčasnosti **sme svedkami určitého narušenia vzťahu človeka a skupín k ich životnému prostrediu**. Toto narušenie má veľa príčin. Patrí medzi ne napríklad globalizácia ekonomiky (ktorá naruša jednotu tohto vzťahu globálnym presúvaním peňazí, zdrojov a ľudí), politické riadenie (keď nerešpektuje túto nutnú spojitosť a ruší ju svojimi zásahmi), životný štýl ľudí (keď sa uzatvára do umelo vytvoreného sveta ľudských technológií a prestáva nielen rešpektovať, ale aj vôbec myslieť o svojom životnom prostredí) a mnohé ďalšie. Akoby sme nadobúdali dojem, že naše bezprostredné životné prostredie už pre nás nie je určujúce,

pretože svet je otvorený a poprepájaný viac ako kedykoľvek v minulosti, a ľudská moc vytvárania nových možností je neobmedzená.

Nie je to pravda. V skutočnosti sa pod vplyvom modernej organizácie života ľudí iba **zmenila podoba vplyvu prírodného prostredia na ľudské skupiny** - v dôsledku zmien zamestnanosti sa stal pre mnohých ľudí **menej viditeľný** a ako „komodita globálnej ekonomiky“ (oceňovaná najmä podľa dopravnej dostupnosti, internetového pokrytia, kvality a objemu prírodných zdrojov pre možnosti exportu, kvality ľudských zdrojov a pod.) je tento vplyv **vo veľkej časti nezávislý** od skupiny, ktorá priestor obýva.

Identita lokálneho spoločenstva

So vznikom moderných spoločností, pre ktoré sú typické tieto zmeny, sa začali formovať aj nové druhy priestorových ľudských zoskupení a kategórií ako moderné národy (na rozdiel od etnických skupín), národné štáty (zdôrazňujúce - a v istej miere aj politicky vytvárajúce - historickú a kultúrnu jednotu skupiny) či kategória ľudstva (zatiaľ čo predtým sa myslelo viac-menej výlučne v kategóriách „my“ a „oni“). Zaujímavé sú dopady týchto zmien na identitu ľudí, ktorá je za normálnych okolností („zakorenenia“ človeka v lokálnej skupine) najsilnejšia vo vzťahu k bezprostrednej lokálnej skupine a smerom k väčším a neosobnejším skupinám slabne (por. napr. A. Kłoskow-

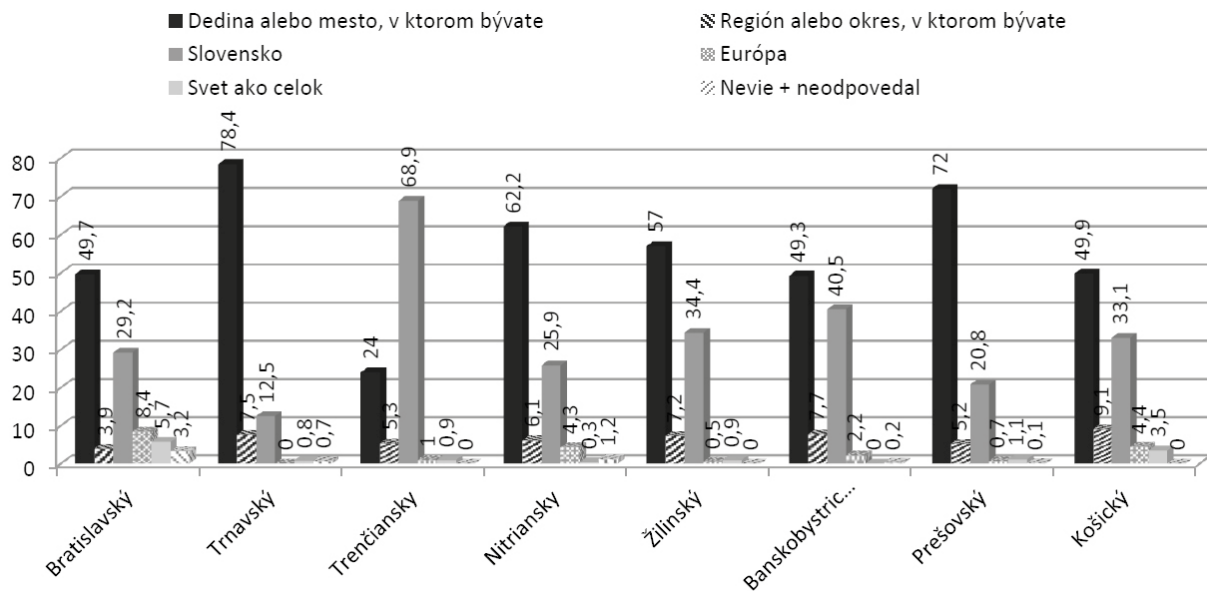
ška: Kultury narodowe u korzeni, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996). Graf predstavuje prináležitosť obyvateľov Slovenska k územným skupinám.

Zreteľná je najmä slabá identifikácia obyvateľov Slovenska s regiónmi/okresmi, ktorá v jednotlivých kolách výskumu klesala: v roku 1991 označilo príslušnosť k regiónu/okresu na prvom mieste 36,1 % respondentov, v roku 1999 10,5 % a v roku 2008 iba 6,6 % respondentov. Podobne ju čoraz menej respondentov označovalo aj na druhom mieste. (Z. Kusá - M. Tížik (zost.): Výskum európskych hodnôt 1991 - 1999 - 2008 slovenská a česká spoločnosť. Sociologický ústav SAV, Bratislava 2009, s. 116.) **Uprednostňovanie iden-**

tifikácie s veľkými, skôr ideovými skupinami, naznačuje slabú a problematickú spoločensko-priestorovú identitu obyvateľov. Jej príčiny môžu byť rôzne (sťahovanie, administratívne - nie historické - vymedzovanie regiónov a jeho opakované zmeny, vlastnosti regiónu a vzťah obyvateľov k nemu, atď.) a odhaliť by ich mohol hlbší výskum, najmä ak by sa zamerával nielen na individuálny aspekt identity, ale skúmal ju aj ako vlastnosť spoločenstva.

Región ako turistická destinácia

Okrem toho, že prírodné vlastnosti územných spoločenstiev (obcí, okresov, regiónov, štátov) ovplyvňujú ich každodenný život, v súčasnosti narastá aj hodnota týchto vlastností ako tovaru na trhu, a to

Odpovede na otázku „O ktorej z nasledujúcich územných skupín by ste v prvom rade povedali, že k nej patríte? Na prvom mieste. (Odpovede o prináležitosti ku skupine „na druhom mieste“ tu neuvádzame.) Podľa krajov v %. (Zdroj: Z. Kusá - M. Zeman (eds.): Výskum európskych hodnôt 2008. Slovensko. Sociologický ústav SAV, Bratislava 2008, s. 234, 350-341.)

najmä turistickom. Hoci celok života územných spoločenstiev tvorí jednota ich duchovných - psychických - spoločenských - biologických (ľudských a širšie prírodných) charakteristík, v obraze obyvateľov o lokalite vystupujú do popredia vybrané **symboly**, ktoré ju charakterizujú, pretože im ľudia pripísali osobitný význam, ktorý pramení v histórii skupiny alebo výnimočných osobných zážitkoch (prírodné objekty, pamätníky, významné osobnosti, historické predmety, jazyk, prvky lokálnej kultúry a pod.). Okolo nich sa obyčajne zoskupuje a rozvíja identita spoločenstva, a zároveň slúžia aj na prezentáciu územného spoločenstva iným skupinám.

Tieto symboly podliehajú neustálemu prehodnocovaniu pod vplyvom správania

sa ľudí voči nim, pričom okrem premien významu jestvujúcich symbolov pre život komunity vznikajú aj nové (napr. architektonicky zaujímavé objekty či iné diela alebo prírodné úkazy). V našom meste je zjavným príkladom takéhoto symbolického objektu pred rokom sprevádzkovaná Fontána pod lipami ako dominantný estetický a relaxačný prvok centra mesta. Jej umiestnenie a estetika ju predurčujú na to, aby sa stala symbolom, avšak zatiaľ prebieha proces spoločenského určovania toho, čo z lokálnej identity a charakteristík spoločenstva bude symbolizovať - teda či sa stane verejne reprezentačným objektom, alebo bezplatným detským bazénom na súkromné trávenie voľného času.

Mária Suríková

Navštívili ste už 1000 zaujímavostí Slovenska?

(Recenzia)

Odpoveď na túto otázku môžete získať pri listovaní knihy **1000 zaujímavostí Slovenska - Najkrajšie diela prírody a človeka**. V spolupráci s viacerými fotografmi ju zostavil Ján Lacika a vyšla už vo viacerých vydaniach (od roku 2008 do roku 2016) vo vydavateľstve Ikar.

1000 zaujímavostí
Slovenska

Najkrajšie
diela prírody
a človeka

Kniha je rozdelená do piatich častí - Bratislava, Západné Slovensko, Stredné Slovensko - sever, Stredné Slovensko - juh a Východné Slovensko. Predstavuje najvýznamnejšie a najzaujímavejšie prírodné či ľudské výtvory na týchto územiach - vrchy, doliny, skaly, jaskyne, ale i hrady, zámky, kaštiele, kúrie, kostoly... Výhodou je zoskupenie daných pamiatok podľa regiónov, čo umožňuje efektívne plánovanie výletnej trasy.

Každá zaujímavosť Slovenska je v knihe predstavená prostredníctvom stručnej informácie a fotografie, ktorá umožňuje čitateľovi si danú pamiatku či prírodnú krásu predstaviť a prípadne sa pre jej návštevu rozhodnúť. Publikácia je spracovaná graficky prehľadne i pútavo. Má len jedinú chybu, ktorú si uvedomuje aj jej autor: „Tisíc sa tu ukázalo ako naozaj malé číslo.“ Slovensko má tých krás totiž oveľa viac.

Petra Humajová

Foto: www.martinus.sk

Prievidzská púť k Nanebovzatej Panne Márii

12. - 13. august 2017

Sobota 12.8.2017

- 16:30** Vešpery a slávnostný sprievod z farského kostola na Mariánsky vršok
18:00 Svätá omša na Mariánskom vršku
19:30 Akatist v Mariánskom kostole
20:30 „Chcel(a) by som letieť“
(divadelné predstavenie o živote blahoslavenej sestry Zdenky v prevedení Tanečného divadla ATak)
22:00 Svätá omša a adorácia na Mariánskom vršku

Nedeľa 13.8.2017

- 07:30** Svätá omša v Mariánskom kostole
09:15 Modlitba posvätného ruženca na Mariánskom vršku
10:00 Slávnostná svätá omša na Mariánskom vršku
16:30 Deň farnosti

Počas celého programu púte možnosť svätej spovede

*„Moje Nepoškvrnené Srdce bude твоjím útočišťom a istou ochranou, ktorá ťa privedie k Bohu.“
Panna Mária vo Fatime, 13. október 1917*

Štátna prokuratúra
oddelenie v Bratislave
2 SPT III.32/52-10
Štátny prokurátor
v...
K čísl. prot. 236/52

ATak
Tanečné divadlo

V trestnej veci
a spol. o výsledku hlavného pojednania
podávam túto

Štátny súd, odd.
rozsudok:

„Tvorivá“
POETICA
MUSICA
„SKUPINA“

Čís. prot.: 236/121

KV-ŠTB.BLAVA
91/1952

Thcela)
by som letieť...
Zdenka
Schelingová

Divadelná inscenácia *Chcel(a) by som letieť...* vznikla pri príležitosti 100. výročia od narodenia blahoslavenej Zdenky Schelingovej (24. 12. 1916). Je pripomienkou jej života ako cesty s pohľadom upretým k nebu, života naplneného túžbou letieť vždy vyššie a vyššie - k Bohu.

Predstavenie tanečnými obrazmi, ale i hudbou a slovom, stvárňuje jednotlivé kapitoly Zdenkinho života - detstvo, povolanie, prácu v nemocnici, pomoc väzneným kňazom, následné utrpenie počas vypočúvania a zrod pre nový život.

Tanečné divadlo ATak vystúpi v Prievidzi počas púte na Mariánskom vršku v sobotu 12.8.2017 o 20:30 hod.

Po Turícach

5. 6. 2017

Pred pár dňami by sa bola moja mama dožila 88 rokov. Teda ja verím, že žije, že sa ich vlastne dožila. Na druhej strane čas meriame zmenami na zemi, kde už ona nie je, čo zas znamená, že sa ich v našom pozemskom ponímaní vlastne nedožila. Žije totiž mimo nášho merania času. A tak predsa musím povedať: bola by sa dožila.

Trochu zložité takto zavčas rána... Ako všetko naše rozprávanie o duchovných, nadzmyslových skutočnostiach. Nemáme s nimi priamu skúsenosť. Náš slovník, ale ani naše myslenie tu často nestačí. A to hovorím o ľuďoch a ich osude.

A čo smerom k Bohu? Tam to bude asi ešte oveľa ťažšie. On sám v Biblii hovorí, že ako vysoko je nebo od zeme, tak d'aleko sú jeho cesty od našich ciest a jeho zámery od nášho zmýšľania.

Na druhej strane ako každý milujúci, ktorý chce byť aj milovaný, odkrýva svoje vnútro, zjavuje sa nám. Od Abraháma zaznamenávame jeho snahu ukázať ľuďom seba samého. Vrchol tohto jeho sebaodkrytia vidíme v Kristovi, Božom Synovi, ktorý sa stal jedným z nás. Keď však učil o Bohu, tiež bol často nepochopený.

A tak Boh zvolil ešte jednu cestu. Dáva nám svojho Ducha, aby zmenil naše vnútro, myslenie. V ňom, s jeho pomocou, sa stávame schopnými poznať Boha i jeho vzťah k nám. To sme slávili včera, na Turíce. A môžeme i dnes, v turíchny pondelok.

Vladimír Slovák **rtv:** Rádio Slovensko **rtv:** slovensko.rtv.slovensko.sk

Dospelí

12. 6. 2017

35 rokov! Veru už tolko ich uplynulo od času, keď som skladal skúšky dospelosti, maturitu. Vďaka spolužiakovi Štefanovi sme sa nedávno zišli na miestach, kde sme spolu trávili štyri roky štúdií. Nielen škola, zvolenské gymnázium, je dnes inde, ako bolo to naše. Aj celé mesto sa zmenilo. Aj my.

Nemyslím na to, že chlapci zmužneli a ošediveli a dievčatá dozreli do krásy. Myslím na zmenu zmýšľania. Z dialógov som usúdil, že mnohí dozreli, stali sa naozaj dospelými. Jednak v tom, že objavili, kde sú skutočné životné hodnoty, a jednak v prijatí zodpovednosti - za seba, svoju rodinu, ale aj za svet okolo nás.

Jasné, že väčšina z nás už prekonala krízu stredného veku. Že to už nie je o sklamaní, nespokojnosti, potrebe zmeny a šomraní. Ale myslím, že to nespočíva len v tom. Naše dospievanie bolo aj o hľadaní, poznávaní, porovnávaní, uvažovaní o živote. O rozhodnutiach, ktoré nie vždy boli jednoduché a ľahké. A tiež o ranách, ktoré sme získali.

Samozrejme, že v tom dozrievaní ešte nie sme na konci. To bude iné stretnutie, nie vo Zvolene ani raz v jednej posteli, ako spieva Robo Grigorov, ale v nebeskom Jeruzaleme, kde dúfam, všetci dôjdeme. Tí, ktorí sú už dnes relatívne zrelí; ako aj tí, ktorým ešte treba dospieť; ale aj tí, ktorí si práve teraz uvedomili, že bez Boha sú nič. Už sa na to teším, aj keď dúfam, že medzitým sa ešte párkrát stretneme i vo Zvolene.

Kalvária

19. 6. 2017

7. júna sme s kolegami uskutočnili tzv. výjazdové rekolekcie. Okrem návštevy iných miest sme boli aj na banskoštiavnickej kalvárii. Prekrásne miesto! Chvalabohu, dnes už aj z veľkej miery opravené. Starostlivosť o tento nábožensko-kultúrny poklad sa v ostatných rokoch posunula vpred milovými krokmi.

Napriek tomu je tu ešte veľa, veľmi veľa práce. Dielo postavili v polovici 18. storočia za 6 rokov. Reštaurovanie trvá už desať a zdalo sa mi, že je možno v polovici. Ako ťažko sa veci opravujú, koľko námahy stojí dať niečomu pôvodnú krásu! Ba niekedy to už ani nie je možné, lebo nevieme, aké to bolo.

Ešte ťažšie sa opravujú veci v človeku a v ľudskom spoločenstve. Vidíme to aj na našej slovenskej spoločnosti. Pamätám si, ako nám pri poukázaní na spoločenské nedostatky učitelia v škole hovorili: „To je buržoázny prežitok.“ „Ale ved' už tridsať rokov budujeme komunizmus,“ pomyslel som si vtedy. Dnes, keď vidím komunistické prežitky v zmyšľaní i konaní, pomaly rozumiem.

Koľko práce je ešte pred nami, aby sa naša krajina naozaj obnovila? Veľa, veľmi veľa. Toto konštatovanie však neznamená nechut'. Naopak, chcem ním povzbudiť. Tak, ako nás povzbudili mladí ľudia z Kalvárskeho fondu v Banskej Štiavnici. Ukázali totiž, že sa to napriek všetkému dá.

Zamyslenie na dnešný deň **rtv:** vysiela každý pondelok 5:20 hod.

Už se zvánocíva

26. 6. 2017

„Už se zvánocíva,“ zvykol povedať po Jánovi istý kolega zo Záhoria. Mal pravdu - deň sa teraz bude pol roka do Vianoc skracovať. Spomenul som si naňho aj minulý týždeň, keď som na chalupe pilil drevo. Používať ho budem až v zime, ale pripraviť ho treba trochu skôr.

Pri tom dreve mi prišla na myseľ aj príhoda iného kolegu, ktorý sa raz v zime išiel prejsť po svojej záhrade. Pri naukladanom palivovom dreve zrazu vidí človeka, ktorý si z neho berie, po slovensky kradne. „A ty tu čo robíš?“ pýta sa ho. „Zima mi je, aj deťom,“ odpovedá občan z osady. „A prečo si si nenachystal v lete drevo? Ved' si doma, do roboty nechodíš, koľkokrát som ťa videl posedávať len tak pred barakom,“ vyčíta mu farár. „No a kto mal v lete vedieť, že bude takáto zima?“

Nuž veru asi nikto teraz nevie, aká zima presne bude. Ale skúsenosť nám hovorí, že po čase zberu plodov zeme v našich záhradkách a na poliach príde aj čas, keď budeme musieť žiť zo zásob.

A tak dnes zdravím všetkých, ktorí budú tento týždeň, ale aj celé leto zavárať, mraziť či inak konzervovať a uskladňovať potraviny. I tých, ktorí sušia seno, pripravujú drevo a iné produkty prírody, ktoré treba spracovať teraz, ale použijeme ich až o pol roka. Ale aj všetkých, ktorí zodpovedne plánujú a myslia i na budúcnosť. Všetci sa už zvánocíva.

Kalazanský jubilejný rok

V rámci Kalazanského jubilejného roka sme sa pre vás rozhodli pripraviť sériu dvanástich svedectiev - povzbudení od ľudí, ktorí mali či majú možnosť prežívať svoj život v blízkosti piaristov a čerpať z charizmy ich rehole. Príbehy týchto ľudí sú zároveň pomyselnou kyticou vďaka pre všetkých piaristov, ktorí v našom meste pôsobili či stále pôsobia.

Dnes vám svoj príbeh za niekdajšie mládežnícke zoskupenie Trosky, pôsobiace pri piaristickom kostole v Prievidzi, vyrozpráva jedna z nich, Eva Kohútová.

Trosky hľadali Božie kráľovstvo vo vzájomnom priateľstve

Odmalička som so svojimi rodičmi a bratmi chodila v nedeľu do kostola. Aby som bola úprimná, vôbec som nechápala, prečo radšej nemôžem doma pozerat' rozprávky v televízii. V tej dobe sa totiž televízne vysielanie nedalo pozerat' zo záznamu. Až keď som trochu vyrástla... No, ja som vlastne nikdy veľmi nevyrástla ☺. Tak teda keď sa zo mňa stala stredoškôľka, začala som sv. omše prežívať inak.

Od detstva som sa kochala pohľadom na baculatých anjelikov, ktorí sa na mňa usmievali z každej strany v našom kostole. Bola som vždy fascinovaná súsoším Najsvätejšej Trojice. V zlatom rúchu odtá Panna Mária ako sprostredkovateľka každej mojej detskej prosby svojmu Synovi. Musím sa priznať, že baroková výzdoba nášho piaristického kostola dodnes ovplyvňuje moju predstavu o nebi. No nebeské kráľovstvo som vo svojom živote objavovala predovšetkým cez ľudí, ktorých mi Nebeský Otec poslal do cesty.

„No čo, ty troska?“

Po roku 1989 sa do Prievidze postupne začali vracat' pátri piaristi. S láskou si spomínam na pátrov Pavla Kollára, Jána Lichtnera a Alojza Orlického. Práve páter

Alojz bol ten, kto ma učil, že nebo, veľmi podobné tomu namalovanému na strope nášho chrámu, si každý človek nosí vo svojom srdci. Že nebo začína už tu, na zemi. Že nebo môžem aj ja prežívať vo vzťahu s druhými.

Našla som si priateľov, ktorí tiež hľadali a pýtali sa, kde je Božie kráľovstvo. Čo na tom, že sme sa pri našich stretnutiach navzájom podpichovali: „No čo, ty troska?“ To bolo v čase mojich stredoškolských štúdií na obchodnej akadémii. Tak veľmi som sa tešila na každé stretnutie s mojimi kamarátmi v kostole, až ma začalo trápiť svedomie, že chodím do kostola kvôli priateľom a nie za Ježišom. Tak som sa rozhodla, že budem chodiť na sv. omšu dvakrát, ráno kvôli Bohu, večer kvôli priateľom.

Zábava i modlitba

Trosky (tento pojem sa ujal) sa začali stretávať na strečkách, aby sa spolu modlili, čítali Bibliu, ale sa aj zabavili. Najradšej sme hrávali Mestečko Palermo. Počas dlhých letných večerov sme po sv. omši často hrávali vybíjanú, neskôr volejbal. Spomínam si aj na pingpongový stôl, okolo ktorého sme sa točievali. Stával v priestoroch kláštora, kde je dnes piaristická materská škola.

Pátri piaristi nám nielen že dali k dispozícii svoje kláštorné priestory, ale organizovali pre nás aj mnoho výletov. Dovolím si tvrdiť, že s pátrom Alojzom sme prešli tie najkrajšie kúty Slovenska. Trosky si totiž každé leto obuli turistické topánky a spoznávali Stvoriteľa cez jeho stvorenie. Dodnes si pamätám na lezenie po drevených rebríkoch v Slovenskom raji, na búrku v Roháčoch, aj majestátnu krásu tatranských štítov.

Trosky okrem turistiky milovali aj tanec. Naše detské izby sa niekoľkokrát premenili na diskotéky. Keď nás už bolo toľko, že by sme sa do izieb našich domov nepomestili, pátri nám vyšli v ústrety a dovolili nám naše maskarné plesy či silvestrovské zábavy organizovať u nich v klube. Páter Vojtech Dávid a páter Janko Hríb mali pre našu potrebu baviť sa vždy pochopenie.

Zjednotení v Duchu

Najhlbšiu stopu v mojej duši zanechali tiché adorácie na Zelený štvrtok, keď sme až do polnoci zostávali pri eucharistickom Ježišovi. Postupne sme sfukovali dvanásť sviec, ktoré symbolizovali odchádzajúcich apoštolov, až svietilo iba večné svetlo. „Do tmy našich dní nám dávaš svoj oheň, ktorý viac nezhasne...“

Páter Alojz vedel, že len zjednotení v Duchu Svätom môžeme vydať svedectvo o tom, ktorý ho zoslal. A tak Trosky, vtedy ešte mládež, začali očakávať Turíce. Hrali sme pantomimy, scénky, spievali sme svoje mládežnícke pesničky. Scénka Oheň, v ktorej som mala do vyhasínajúceho ohňa priložiť ako žobráčka svoje jediné polienko, a tak som ho radšej nechala vyhasnúť, sa mi dodnes často vynára v mysli. Ako

učiteľka som práve toto predstavenie nacvičila aj s mojimi žiakmi. Každý máme to svoje polienko v rukách, a tak často mrzneme. Zbytočne čakáme, že priložia tí druhí.

Trosky, to boli... Prepáčte, to sú ľudia, ktorí pochopili, že Božie kráľovstvo je všade. V modlitbe, piesňach, v tanci, v kráse, v priateľských rozhovoroch. Keď sa povie Trosky, vynorí sa mi, ako sa držíme okolo ramien a spievame : „A to Božie kráľovstvo, a to Božie kráľovstvo, všade medzi nami tu je.“

Eva Kohútová
Foto: archív autorky

S pátrom Alojzom na výlete, Zuberec, 1995

Maskarný ples Trosiek, 2000

Boh mu dal dar uzdravovať

Joseph Kuruppamparambil

Jedným zo spôsobov, akým „užitočne“ stráviť letné dni a zároveň i prehliť svoj vzťah s Bohom, môžu byť i duchovné cvičenia. Práve ich vedeniu sa po svojom vnútornom obrátení po celý zvyšok života venoval páter Joseph Kuruppamparambil, nazývaný zjednodušene otec Bill.

Joseph Kuruppamparambil sa narodil 23. februára 1928 v Thottakome v juhoindickom štáte Kerala. Navštevoval školu v Mannaname vedenú kňazmi. Ako však sám hovorí, o kňazstve pôvodne neuvažoval. „Študoval som len preto, aby som mohol pracovať ako policajný inšpektor,“ spomína.

Zlom nastal po návšteve strýka, ktorý bol kňazom v reholi vincentiánov. Práve on podnietil mladého Josepha, aby o svojom rozhodnutí byť policajným inšpektorom ešte porozmýšľal. Joseph sa napokon rozhodol tiež vstúpiť do tejto kongregácie a stať sa kňazom. Vysvätený bol 13. októbra 1958.

Miloval som svet

Po vysviacke viedol Joseph život, ktorý ho nenaplnil. Bol totiž vymenovaný za správcu kongregácie a jeho hlavnou úlohou bolo nakupovať pozemky, stavať domy a spravovať príjmy kongregácie, čo ho príliš nebavilo. Bol takisto profesorom v seminári a spravoval dve farnosti. O tomto období svojho života hovorí: „Miloval som Ježiša a Cirkev, miloval som však aj svet. Pretože som bol v pozícii správcu, disponoval som mocou i peniazmi a to viedlo k tomu, že som sa krok za krokom prikláňal k svetským veciam a vzdaľoval sa od Ježiša. Ježiš tento zlý vývoj videl a vedel, že to bude mať vplyv na moje kňazstvo. Pretože ma miloval, postavil sa proti tomuto sklonu prúdúť, že mi daroval dva srdcové infarkty, aby zmenil môj život.“

V tom čase mal otec Bill 48 rokov. Po prekonaní dvoch infarktov ležal tri dni v nemocnici v bezvedomí. Ľudia sem prichádzali a modlili za dobrú hodinu jeho smrti. Keď na štvrtý deň otvoril oči, lekár ho upozornil, že mu hrozí tretí infarkt a ten by už sotva prežil. „Aby som tomu zabránil, nesmel som ani rozprávať, ani sa hýbať.“

V tomto katastrofálnom stave som strávil 45 dní,“ spomína páter. A aj po týchto 45 dňoch mu lekár nemohol povedať iné, ako že jeho stav je vážny a má si dávať veľký pozor. „Stručne povedané, znamenalo to pre mňa nasledovné: žiadne ďalšie kázne, žiadne chodenie po schodoch, denne brať lieky a pravidelne prichádzať na vyšetrenia. Bol som presvedčený, že je to môj koniec.“

Zázračné uzdravenie

V tejto situácii navštívil otca Billa jeden kňaz, ktorý mu povedal o charizmatických duchovných cvičeniach spojených s modlitbami za telesné uzdravenie a odporúčal mu na ne ísť. Otec Bill nebol dvakrát nadšený: „Mne boli títo charizmatici protivní, aj keď som ich vôbec nepoznal a na telesné uzdravenie som tak či onak neveril. Zdravotný stav sa mi však natoľko zhoršoval, že mi vlastne neostávalo nič iné.“ A tak sa otec Bill zúčastnil duchovných cvičení - a na ich konci zažil veľký zázrak. Pri záverečnej modlitbe za uzdravenie už nevidel pred sebou modliaceho sa biskupa, ale Ježiša - a od tej chvíle

bol zdravý. „V nasledujúce ráno som šiel do nemocnice a podrobil sa vyšetreniu. Lekára výsledok veľmi prekvapil. Nález nevykazoval žiadne stopy po infarkte.“ Aby otec Bill dokázal svoje uzdravenie, vystúpil následne s jedným seminaristom na vysokú horu. Po tom, čo sa vrátil živý a zdravý, mu už verili všetci a predstavený ho na jeho žiadosť uvoľnil zo všetkých jeho dovtedajších povinností, aby mohol byť úplne k dispozícii novej úlohe, ktorú mu zveril Ježiš.

Duchovné cvičenia

Otec Bill odišiel do Ameriky a následne po návrate do Indie začal viesť sedemdňové duchovné cvičenia zamerané na uzdravenie. Tieto duchovné cvičenia pomáhali ľuďom otvoriť sa Božiemu duchu a uzdraviť celého človeka - dušu, ducha a aj telo.

Neskôr začal otec Bill chodiť i do Afriky a napokon cestoval po celom svete. Okrem vedenia duchovných cvičení zakladal i sirotince, školy a početné modlitbo-

vé domy. Ľudia, ktorí sa s ním stretávali, svedčia o zvláštnom dare uzdravovania, ktorý mu Boh prepožičal.

Otec Bill zomrel 14. marca 2008 v Ugande v povesti svätosti. Ešte predtým navštívil dvakrát i Slovensko, kde viedol duchovné cvičenia v rokoch 2006 a 2007. Po jeho smrti bol touto úlohou poverený páter Anthony Saji, ktorý v jeho misii pokračoval, až kým vážne neochorel. V súčasnosti vedie duchovné cvičenia podľa vzoru otca Billa páter George Biju. Konat sa budú i tento rok v Trenčíne: od 30.7. do 4.8. pre všetky vekové kategórie, od 6.8. do 11.8. špeciálne pre mládež. V prípade záujmu viac informácií nájdete na stránke: <http://www.spolocenstvo-rl.sk/duchovne-cvi-enia-o.anthoniho.html>

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: P. Joseph K. Bill: Ježiš Ťa miluje; www.spolocenstvo-rl.sk, Foto: www.billaci.cz

Duchovné cvičenia

zamerané na osobné stretnutie s Ježišom, ktorý túži po tom, aby sme ho videli, počuli a poznali. Túži nás objasniť, potešiť a uzdraviť. Chce dať nášmu životu zmysel, vliať novú nádej a naplniť nás silou svojho Ducha.

DC vedie P. George Biju VC

Boh mrhá svojimi najväčšími pokľadámi a dáva nám ich zadarmo.

sv. Terezia z Lisieux

30.7. - 4. 8. 2017

Trenčín, Dopravná akadémia

Prihlášky a info: 0902 149 757
e-mail: anthony@spolocenstvo-rl.sk

Cena: 115 Eur

Organizátor: Občianske združenie Koral
Kostolná - Záriečie 8
913 04 Chočolná - Velčice

www.spolocenstvo-rl.sk

Farská kronika od 26. mája 27. júna 2017

Do farského spoločenstva sme sviatost'ou krstu prijali:

Oliver Martinec
Bianka Čavojská
Zoja Aurora Mačkay
Marko Samaš
Anna Frimmelová
Šimon Oprandek
Zara Korcová

Manželstvo uzavreli:

Jozef Riskalčík a Danica Cachovanová
Lukáš Martinec a Manuela Oulehle
Juraj Radosa a Zuzana Jombíková
Marek Radič a Adriana Kostyanová
Peter Antol a Katarína Magdolenová
Roman Minárik a Veronika Tínesová

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Agnesa Turčanová, 83 r.
Jozef Briatka, 91 r.
Imrich Szántó, 66 r.
Mária Doležalová, 78 r.
Irena Drobcová, 96 r.
Bedrich Matušák, 93 r.
Jozef Sovík, 73 r.
Janka Krettová, 91 r.
František Pilát, 86 r.
Lidia Čápayová, 64 r.
Peter Ostružlík, 65 r.
Anna Reisová, 91 r.
Emília Halašková, 74 r.
Anna Petrisková, 86 r.

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v B.B. č. 1127/98

Vydáva:
Rímskokatolícky farský úrad
v Prievidzi. Vychádza raz mesačne.

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com

Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Vladimír Slovák, Marián
Husár, Ján Jáger, Elena Blašková,
Anna Gálová, Štefan Kollár, Mária
Melicherčíková, Mária Suríková,
Zuzana Škrinárová

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01
web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1, 3 - Martina Humajová
str. 2 - Lucia Turčanová
str. 31 - Jakub Masár
str. 32 - Štefan Kollár

Tlač: PATRIA l., spol. s r. o.
Náklady na tlač:
cca. 0,40 €

Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov.
Rukopisy nevraciamy.

Piarfest - stretnutie rodičov, žiakov a učiteľov piaristickej základnej školy, 2. júna 2017

Sviatok Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi,
Prievdza, 15. júna 2017

